

Kerékgyártó István

Volvo-lámpa

PRÓZA - LXV. évfolyam, 50. szám, 2021. december 17.

Mikor hosszú vándorutam során Göteborgba érkeztem, tudtam, hogy teljesítenem kell Teve kérését, aki a *Zsóka bárjában* volt biliárdos cimborám. Egy nagybátyja élt a városban, megadta hát a telefonját és a címét, hogy ott lakhatom majd az öreg Zsalakovicsnál, aki az apja testvére volt. És nemcsak a címét adta meg, hanem a kezembe nyomott néhány régi családi fotót is, hogy ezt vigyem el az öregnek.

Egy utcai fülkéből tárcsáztam a számot. Rekedt férfihang szólt bele a kagylóba, tört magyarsággal beszélt, és kedvesen invitált, még azt is megkérdezte, szeretem-e a jó magyar sertéspörköltet, mert akkor készít nekem egyet. Én persze lelkesen támogattam ebbéli tervében, és megkérdeztem:

- És kedves Zsalakovics bátyám, milyen körettel tervezi azt a pörköltet?
- Milyennel, milyennel? A nokedlit itt elfelejtheted, a friss fehérkenyeret meg pláne. Ez Svédország! Főtt krumplival esszük.
- Hát az igazán remek! – hazudtam, mert krumplit már eleget ettem az elmúlt hetekben, jobb lett volna a nokedli, főleg, ha meg is tejfölözi a pörköltet, hogy paprikás legyen. De Milán, ajándék lónak ne ám, hogy a fogát nézzed!, mondtam magamnak, főleg hogy még hol vagy attól, hogy eléd tegyék azt az ételt.

A férfi egy kissé vedlett bérházban lakott, két szobája volt, a nagyobbat összenyitotta a konyhával, ahol láthatóan a leggyakrabban tartózkodott, még a tévé is a kredencen volt, ő pedig legszívesebben egy hokedlin billegett. Mert folyton két lábra állította a széket, megkereste a holtponyt, próbált minél tovább ott maradni, aztán visszahuppant négy lábra. Miközben beszélgettünk, állandóan attól tartottam, hogy egyszer hátrabillen a szék, és betöri a fejét a falra akasztott habán tányér peremén.

Mentegetőzött, hogy ritkán beszél magyarul, ezért keresi néha a szavakat, meg volt némi akcentusa is, de úgy láttam, svédül még kevésbé tanulhatott meg az alatt a harminc év alatt, amit itt töltött. Felesége is magyar volt, de öt éve meghalt, azóta csak havonta egyszer beszélhet magyarul, a göteborgi 56-os egyletben, ahova rendszeresen eljár.

Ekkor felpattant.

– Gyere csak, ezt nézd meg! – és bevitt a szobába, ahol az egyik sarokban egy lyukas magyar zászló kornyadozott, körötte a falon képek fegyveres fiatalokról, egy kis polcon egy mécses is égett, a konnektorba volt bedugva, ezért állandóan egy elektromos láng imbolygott benne.

– Szép, mi? – kérdezte.

– Szép – feleltem.

– Nézd, milyen fiatal vagyok! Szabadságharcos voltam én is. Ez vagyok itt – mutatott az egyik képre. – Nem gondoltad volna, mi?

Nem tudtam, mi a jobb válasz, hogy gondoltam volna, vagy hogy nem gondoltam volna, ezért csak ingattam a fejem, előre is, meg oldalra is. Kérdést nem mertem neki feltenni, mert akkor válaszol, és elkezd mesélni ötvenhatról, amihez semmi kedvem nem volt.

– Majd esti olvasásra adok újságokat is – mondta, mikor rájött, hogy nem kérdezek. Hiába várja, akkor se kérdezek. – Jár nekem minden, nézd – emelt le a mécses fölötti polcra néhány lapot –: *Új Látóhatár, Nemzetőr, Pannonia Sacra*, minden van itt.

– Hú, Zsalakovics bátyám, majdnem elfelejtettem – kurjantottam, és elővettem a táskámból azt a néhány barna fotót, amit Teve küldött neki.

Ez jó taktikának bizonyult, mert visszamentünk a konyhába, kevert egyet a pörköltön, félrehúzta a gőzölgő krumpli fedőjét, és a képeket kezdte nézegetni.

– Hú, a Rudi! Ennek aztán volt egy bajusza! Itt meg a Naca néni a sok szoknyában. Az áldóját! Ez meg az Ilus, Répáspusztáról, cseléd volt. Ezt döngette folyton a Józsi bácsi. Naca néni úgy tett, mintha nem tudna róla, de persze tudta.

Elvult egy darabig a képekkel. Aztán, mikor ráunt, megkérdezte:

– Aztán hogy van a Pityu? Hogy néz ki, csinos legénnyé cseperedett?, mert csak apró gyerekként láttam.

Ki az a Pityu, kerekedett el a szemem, aztán rájöttem, hogy nyilván a Teve lehet, akinek csak a vezetéknevét tudtam: Zsalakovics, mint ennek itt. Meg hát ki másra kérdezett volna rá. Most meg, hogy tudtam, kiről beszél, még nagyobb fejtörést okozott az udvarias válasz. Mert, ahogy a mondás tartja, „*Szép a legény egy ideig, úgy harmincöt esztendeig*”, és Teve meg már negyven felé járt, de ismertem korábról is, és mindig is olyan csúnya volt, mint légy az aludttejben. És nemcsak azért mert púpos volt – ezért hívtuk Tevének vagy Egyypúpúnak –, hanem ha levettük gondolatban a hátáról a púpját, hát akkor is csúnya maradt.

– Persze, csinos legénnyé cseperedett – hazudtam, mert a pörkölt felől egyre kellemesebb illatok szálltak felém. Már a nyálam is összegyűlt a számban, napok óta nem ettem meleg ételt, hát fogom én itt a Tevét lecsúnyázni? Hogy ne adjon nekem abból az illatos pörköltből?

– Hát a púpja? – kérdezte az öreg Zsalakovics. – Mert volt neki egy ilyen pici púpja a hátán – mutatta az öklével.

– Köszöni, az is megvan – feleltem, mert mégsem hazudhattam le Teve hátáról az irdatlan nagy púpot. Mi van, ha egyszer kap róla egy fotót. Mert előlről is jól látszott. Teve hajlott háttal járt, így minden szögből pompásan mutatta magát az a púp. Mint egy kupola a katedrális tetején, úgy magasodott a teste fölé. Nincs az a fotós, aki el tudná tüntetni, hacsak nem retusálja le a hátáról.

– Most is ekkora a púpja? – mutatta megint az öklét.

– Azt hiszem, egy kicsit nagyobb.

– Nyilván vele együtt nőtt – bólintott Zsalakovics.

– Nyilván – feleltem.

– Akkor most mekkora? – kérdezte némi gondolkodás után, pedig már azt hittem, leszálltunk Teve púpjáról.

– Úgy ekkora lehet – mutattam a két kezemmel, mintha egy labdát fognék.

– Csak? – csodálkozott Zsalakovics. – Nem arányosan nőtt a testével az a púp?

Erre elkezdtem lassan széjjelebb húzni az ujjaimat, és nagyon figyeltem az arcát, mekkorával lenne elégedett. Úgy egy futball-labda méreténél megálltam, mert akkor mintha biccentett volna.

– Ekkora? – kérdezte.

– Kábé ekkora – bólintottam. – Ha tudom, hogy ennyire érdekli Zsalakovics bátyámat ez a púp, hoztam volna róla egy fotót.

– Jobb így. Így megmozgatja a fantáziámat. Jól el tudom képzelni – felelte, és hunyorított a szemével, mint aki éppen most képzei el.

Aztán bólintott, én meg örültem, hogy elfogadta ezt a méretet, mert valójában nagyobb volt Teve púpja, és csúcsos, és nem olyan labda formájú, mint amit mutattam. Többen már messziről rádobták a kalapjukat, amikor beléptek a *Zsóka bárjába*, Teve meg hagyta, főleg ha éppen a dákóval lökött vagy koncentrált, csak utána rázta le magáról a fejfedőt, mint a vadló a rodeóst. Olykor meg is taposta a

kalapot, ezért a gazdája igyekezett mielőbb fölkapni a sapkát vagy kalapot, de ilyenkor, ha elég ügyes volt Teve, a tréfamester kezére is rátaposott. Mit mondjak, volt ilyenkor nevetés a *Zsókában*. De ezt nem mondtam a bácsikájának.

A pörkölt nem nagyon ízlett, de azért ehető volt. Eleve a pörkölt nem sertésből, hanem marhából, birkából, kakasból készül, és nem vágjuk ilyen apró kockákra, mint az öreg Zsalakovics. A zaftja meg túl híg volt, kevés hagymát tett bele. Persze azért teletömtem magam, megdicsértem, jólesett a gyomromnak a meleg étel.

– Aztán mi jót csinál Zsalakovics bátyám itt a svédeknél? – kérdeztem, mikor befejeztük a vacsorát.

– Autót – felelte.

– Volvót?

– Azt!

– Több is fölvevett a stoppolásnál, jó motorokat raknak azokba a kasznikba. Még az öregebbek is csak úgy repesztenek.

– A motorokhoz nekem nincs közöm – rántotta meg a vállát.

– Akkor mit csinál, Zsalakovics bátyám?

– Én? Én a lámpát teszem bele. A bal első lámpát. Öt éve még a jobb lámpát tettem be, az jobb volt, mert jobbkezes vagyok. Az inkább a kezemre állt. De áttettek a bal lámpára. Nem mondom, azért ez se rossz.

– És mit csinál, ha éppen nem Volvo-lámpát szerel?

– Este hatra érek haza, főzök valamit, mert délben, bent csak egy szendvicset eszem, aztán nézem a tévét.

– És haverok, kicsi kocsmá?

– Nem járok én kocsmába. A bajtársak meg ott vannak az 56-os körben. Azokkal havonta találkozom egyszer. Igaz, fogyunk már. Én is fél év múlva nyugdíjba megyek.

– Ez remek! És mik a tervei mint nyugdíjasnak?

– Akkor majd délben főzök, és előbb tudom nézni a tévét. És nem kell este bevásárolnom. Van hatkor egy sorozat, aminek csak a második felét látom most, de akkor már az elejétől nézhetem. Meg szerzek egy macskát – tette hozzá kis szünet után. – Régóta szeretnék egy macskát, ami az ölemben dorombol tévézés közben.

Még egy sört is kaptam a pörköltökhöz, és úgy tízkor megágyazott nekem a nappaliban. Ahogy feküdtem, a lábamtól alig egy méterre villogott az elektromos mécses, de amikor elbúcsúztunk, mondta, hogy nehogy kihúzzam a konnektorból, mert az olyan, mint az olimpiai láng, soha nem aludhat ki. Zavart is rendesen, mert ha behunytam a szemem, akkor is, a szemhéjamon át is láttam a fény folytonos vibrálását. Inkább kinyitottam a szemem, és bámultam a házi oltárát, az állványba szúrt zászlót, a képeket, ahogy vibráltak a fényben, és nem tudtam elaludni.

Ekkor belépett az öreg, és leült az ágyam szélére.

– Te, Milán. Ugye nem akarsz visszamenni?

– Hova? – kérdeztem meglepve.

– Hát a kommunistákhoz.

– Haza, Magyarországra?

Bólintott. Majd némi szünet után hozzátette:

– Szerzek neked munkát a Volvónál. Egy-két hónap múlva már ki is vehetsz magadnak valami szobát. Addig itt is ellakhatsz – fejezte be, aztán várt, mert nem válaszoltam semmit, annyira meglepett az ajánlata.

– Csak nem hagyod itt a szabad világot, és mész vissza abba a börtönországba?

Erre se mondtam semmit, mert nem sok kedvem volt az öreggel politizálni.

– Jobb- vagy balkezes vagy? – kérdezte végül.

– Jobb – feleltem.

– Gondoltam – sóhajtott. – Na, majd holnap megbeszéljük. Aludj egyet rá – mondta, és magamra hagyott.

Reggelire rántottát sütött nekem szalonnával, s csak mikor már kitörölgettem a tányért, akkor kérdezte meg:

– Na, hogy döntöttél?

Nem akartam megsérteni, hogy visszakézből elutasítom az ajánlatát, amit a tőle telhető legnagyobb jóindulattal tett, hát ezt válaszoltam:

– Köszönöm, de még gondolkodom rajt. Mégiscsak az egész életemet meghatározó döntés lenne ez. Ma elindulok Norvégiába, de néhány nap múlva, ha úgy döntök, visszajövök.

– Csak rajta, várlak! – felelte.

Mikor kiléptem a kapun és teleszívtam a tüdőmet a friss reggeli levegővel, úgy éreztem, újjászülettem. Csak szívtam be és fújtam ki magamból a levegőt, mintha valami mérgezett bunkerból szabadultam volna ki, olyan fojtogató volt ez az éjszaka. Bementem a városközpontba, ahol egy parkban végighevertem a fűvön, és csak feküdtem ott egész délelőtt, és néztem az eget.